

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslagets hovedformål er at gennemføre en almindelig revision og modernisering af retsplejelovens fogedretlige regler om tvangsfuldbyrdelse af andre krav end pengekrav. Lovforslaget tilsigter særligt en styrkelse af retssikkerheden for personer, hos hvem der ønskes gennemført en umiddelbar fogedforretning. I denne forbindelse foreslås også en forbedring af pantsætterens stilling i de tilfælde, hvor en ejendom ønskes taget til brugeligt pant. Lovforslaget indeholder således forslag til en udførligere lovregulering af brugeligt pant.

Lovforslaget er en videreførelse af det revisionsarbejde vedrørende fogedreglerne, der blev igangsat ved lovændringer i 1976. Ved lov nr. 258 af 26. maj 1976 blev der således gennemført en almindelig revision af retsplejelovens regler om udlæg, og ved lov nr. 291 af 8. juni 1978 indførtes nye regler om tvangsauktion over fast ejendom. Herefter fulgte lov nr. 731 af 7. december 1988, der gav nye regler vedrørende de foreløbige retsmidler arrest og forbud, samt lov nr. 941 af 27. december 1991, der indebar en yderligere revision af reglerne om tvangsauktion.

De nu foreslåede ændringer bygger på Retsplejerådets betænkning nr. 1170/1989 om tvangsfuldbyrdelse af andre krav end pengekrav. Betænkningen er udarbejdet af en arbejdsgruppe under Retsplejerådet og tiltrådt af Retsplejerådet.

I det følgende gives der en redegørelse for hovedpunkterne i lovforslaget, idet der i øvrigt henvises til betænkningens mere detaljerede gennemgang af gældende ret og baggrunden for og indholdet af de foreslåede ændringer.

2. Særregler om tvangsfuldbyrdelse i andre krav end pengekrav

Udgangspunktet i dansk ret er, at den, der – uden for pengefordringernes område – har en fordringsret eller en tinglig ret, kan kræve at få dom til naturalopfyldelse, d.v.s., at dommen ikke konverterer rettigheden til en pengefordring. Både teori og retspraksis

har dog gjort en række undtagelser fra denne hovedregel. Som eksempel herpå kan nævnes den situation, hvor det ved en domsafsigelse står klart, at et krav på udlevering af en bestemt genstand ikke kan opfyldes af den forpligtede, fordi genstanden er gået til grunde. Den omstændighed, at der er givet *dom* til naturalopfyldelse, er imidlertid ikke i sig selv ensbetydende med, at dommen eller et andet fuldbyrdesgrundlag også ville kunne *tvangsfuldbyrdes* i overensstemmelse med sit indhold. Om naturalopfyldelse kan gennemtvinges, afgøres af fogedretten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 48.

De nugældende regler i retsplejelovens kapitel 48 har med få undtagelser ikke givet anledning til kritik, hverken i teori eller retspraksis. Retsplejerådet har anført, at dette kan have sammenhæng med, at antallet af sager omfattet af disse bestemmelser er meget beskedent bl.a. på grund af den vide adgang til – ved umiddelbare fogedforretninger – at håndhæve handlepligter uden tilvejebringelse af sædvanligt eksekutionsgrundlag.

2.1. Retsplejerådets overvejelser og indstilling

Retsplejerådet har overvejet, om de nugældende regler i retsplejelovens kapitel 48 burde suppleres med en bestemmelse, som giver fogedretten adgang til efter anmodning at fremtvinge efterlevelsen af en handlepligt ved hjælp af tvangsbøder, således som det allerede kendes for så vidt angår håndhævelse af bestemmelser om forældremyndighed og samværsret.

Uanset, at en adgang til at tvangsfuldbyrde handlepligter ved hjælp af tvangsbøder særligt i visse sagstyper ville indebære en effektivisering af håndhævelsen af sådanne pligter, har Retsplejerådet dog ikke fundet at kunne anbefale en sådan regel. Det har herved været afgørende for rådet, at de nugældende regler ikke har givet anledning til kritik i praksis, samt at der ikke i forbindelse med den praktiske retsanvendelse ses at have været udtrykt ønske om eller vist sig behov for effektivisering af retshåndhævelsen på dette område. Retsplejerådet foreslår, at de nugældende regler i retsplejelovens §§ 528-534 vi-